Članak Donalda Hejza, prvog zamjenika visokog predstavnika: “Ljetna ofanziva protiv nezaposlenosti”

Organi vlasti Bosne i Hercegovine su angažirani na programu “ljetna ofanziva protiv nezaposlenosti”. Javno su se obavezali da će donijeti nekoliko ključnih zakona i implementirati inicijative u vezi sa tim, u cilju promoviranja stvarnog i suštinskog ekonomskog poboljšanja za dobrobit građana Bosne i Hercegovine u narednim mjesecima.

Ovo je program koji građani ove zemlje trebaju. To je ofanziva u kojoj organi vlasti mogu i moraju pobijediti, i to je ofanziva koja ima našu bezrezervnu podršku.

U središtu aktivnosti je uređivanje situacije u poslovnom okruženju, promoviranje izvoza i ubrzanje stvarne privatizacije preduzeća u državnom vlasništvu.

Poslovno okruženje

Od Parlamenta Federacije će se zatražiti donošenje Zakona o parničnom postupku kojim se utvrđuju vrste komercijalne zakonske regulative i mehanizmi za rješavanje sporova, koji će uliti povjerenje poslovnim subjektima i investitorima.

Od parlamenata entiteta će se tražiti donošenje zakona o osnovnim ugovornim odnosima.

Parlamentu Bosne i Hercegovine će se dostaviti Zakon o računovodstvu i reviziji kojim se modernizira ova ključna funkcija u oblasti poslovanja.

Promoviranje izvoza

Vijeće ministara i vlade entiteta će zajednički izraditi plan aktivnosti za izvoz kojim će se popraviti neodrživi deficit platne bilance Bosne i Hercegovine – ova zemlja uvozi tri puta više od svog izvoza. Kada ljudi troše tri puta više od onog što zarade, bankrotiraju. Kada je u pitanju država, taj process traje duže, ali rezultat je isti. To je ono sa čime će se ova zemlja suočiti osim ako ne popravimo naš trgovinski deficit. Mi to *možemo* uraditi. Postoje stotine preuzeća u Bosni i Hercegovini koja bi *mogla* izvoziti na konkurentskim osnovama, ali su trenutno spriječene u tome zbog toga što nisu adekvatno organizirane osnovne usluge organa vlasti, kao što je izdavanje certifikata za proizvode. Ovakva situacija se treba promijeniti i to brzo.

Urađen je posao na poboljšanju neophodnih procedura za izdavanje certifikata i postizanju sporazuma sa trgovinskim partnerima – jedan primjer su mjere poduzete na olakšavanju korištenja CE oznaka od strane bh. proizvođača kako bi se njihovi proizvodi mogli prodavati u EU.

Privatizacija

Entitetski organi vlasti su kazali da poduzimaju mjere kako bi oživjeli program privatizacije. Utvrdili su preduzeća koja se mogu privatizirati prije završetka ove godine i javno su se obavezali na ispunjenje ovog plana.

Međutim, process treba biti pravičan, efikasan i transparentan. Više ne možemo priuštiti privatne dogovore. Pored toga, organi vlasti trebaju osigurati da javnost ima povjerenje u ovaj process jer je on isuviše često dovođen u vezu sa gubitkom posla i kompliciranim financijskim manevrima od kojih korist ima samo nekolicina privilegiranih. Političari su izmanipulirali javnost tako da povjeruje da su strana ulaganja neka vrsta lopova u noći koji je spreman da pokrade nacionalno blago.

Međutim, istina je da je privatizacija u zemljama u tranziciji prijeko potrebno sredstvo koje će dovesti do konkurentnosti, investicija i porasta zaposlenosti. To je iskustvo iz srednjeevropskih zemalja. Bosna i Hercegovina mora ubrzati upotrebu ovog sredstva. To mora učiniti sa novom energijomi to ODMAH.

Dugoročno gledajući, privatizacija znači više a ne manje radnih mjesta; ona znači stvaranje bogatstva za većinu a ne ogromnu i nezasluženu dobit za nepoštenu manjinu. To je proces koji može privući sve više i više međunarodnog kapitala u Bosnu i Hercegovinu, a ne, kao što bi neki još uvijek mogli pomisliti, process koji će progutati industrijska i komercijalna dobra ove zemlje; naprotiv, on će poboljšati ta dobra ulaganjem u nove mašine, neophodnu obuku vaše radne snage i razvoj i marketing proizvoda.

Na nedavnom sastanku u Mostaru sa privrednicima i političarima, jedno od pitanja koje se stalno ponavljalo jeste da privatizacija mora biti bolje objašnjena, a da političari moraju stvarno rješavati probleme koji su do sada ometali ovaj proces.

Date su praktične sugestije – agencije za privatizaciju trebaju imati više ljudi i više sredstava; trebaju biti adekvatno opremljene kako bi ostvarivale kontakte sa investitorima na globalnom planu, a ne samo na Balkanu, i uvjerile ih da ulažu u Bosni i Hercegovini. Organi vlasti i međunarodna zajednica trebaju zajednički raditi u cilju pronalaženja rješenja za dugovanja ovih preduzeća – često glavni destimulans za investitore za kupovinu bh. preduzeća.

Organi vlasti, u partnerstvu za međunarodnom zajednicom, će u narednim mjesecima rješavati ova i druga pitanja. Mnogi čitaoci mogu biti skeptični, i ja to svakako mogu razumjeti. Ipak, vjerujem da možemo prebroditi krizu. Umjesto da daju nejasna obećanja, vaši organi vlasti su opredijeljeni za jedan realan program koji se može implementirati za nekoliko

mjeseci, a ne za nekoliko godina. Apeliram na medije i građane ove zemlje da pomno prate ovaj proces. Vaša budućnost zavisi od njegovog uspjeha.